

נח (431)

הרשעים. והנה על "בדורותיו" הביא רש"י דיש דורשין לשבח ויש דורשין לגנאי. ונראה דהני תנאי כהני תנאי. למ"ד שהיה חלון יכול להביט החוצה ולראות במפלת הרשעים בע"כ ס"ל כהדורשין לשבח שניצל בזכות עצמו, ולמ"ד אבן טובה היה ס"ל כהדורשין לגנאי, ואינו כדאי לראות החוצה במפלת הרשעים.

ספר "מקח טוב"

מְהֵעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן הַפְּהֶמָה לְמִינָהּ (ו. כ)
וברש"י: אותן שדבקו במיניהם ולא השחיתו דרכם. בדרשות הר"ן כתוב על מעלתה של האחדות. כאשר אנשים טובים מתאחדים, הרי שעצם ההתאחדות מביאה לדברים טובים, גם אם לא עושים שום פעולות נוספות. ולהיפך, בהתאספותם של אנשים רעים, יוצא רוע מעצם ההתאספות, בלי שיעשו שום פעולות רעות. ומסיבה זו הקפיד הקב"ה על התאספותם של אנשי דור הפלגה. בתיבה התאספו כל הברואים שלא השחיתו את דרכם, וכח התאחדותם הצילם מן המבול. במציאות רואים אנו שהיצר הרע משקיע מאמצים גדולים לבל יתאחדו יראי ה', מפני שיודע את כח הגדול בהתאחדותם. ולכן חסידים ואנשי מעשה השקיעו מאמצים רבים להרבות אחדות חברים כנגד היצר הרע.

ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

וְאַתָּה קַח לָךְ מִכָּל מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאַסְפֹּת אֶלֶיךָ וְהָיָה לָךְ וְלָהֶם לְאָכְלָהּ (ו. כא)

פסוק זה יתבאר היטב ע"פ מה שאמרו חז"ל שהתיבה לא הספיקה לכל בעלי החיים שהיו בה, אלא שנעשה נס והתרחבה התיבה והספיקה לכולם. לפי זה יש לפרש דהיה קשה לנח להכין צידה ואוכל לכל החיות, ועוד, שלא היה יודע אם יכנסו שבעה שבעה או שניים שניים, שהרי רק בסוף הקב"ה אמר לו שיכנס שבעה שבעה, אלא הקב"ה אמר לו שיכין צידה לעצמו בלבד ליי"ב חודש, ובדרך נס יספיק האוכל גם לכל בעלי החיים. וזה מה שאומר הפסוק: "וְאַתָּה קַח לָךְ", רק בשבילך, והקב"ה יעשה נס, "וְהָיָה לָךְ וְלָהֶם לְאָכְלָהּ".

רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "תפארת יהונתן"

וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ (ח. א)

נח היה בתיבה חודשים ארוכים, בתוך חושך ובלבול. ואז התורה מספרת: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ" המסר: גם כשנדמה לאדם שהוא שקוע בתוך "תיבה" סגורה ואין מוצא, הקב"ה זוכר אותו, לא שוכח, ולא עוזב. זה מלמד אותנו על כוח האמונה גם בזמנים ארוכים של המתנה לדעת ש'ה' זוכר, גם אם לא רואים מיד את הישועה.

המלקט

אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ (ו. ט)

ובתרגום אונקלוס: בדחלתא דה' הליך נח. מצאנו הבדל גדול בין מה שהיה בתקופתו של נח, ובין מה שהיה בתקופתו של אברהם אבינו. במשך 120 שנה ניסה להשפיע על באי עולם שישפרו מעשיהם ויחזרו בתשובה, ולא הצליח. עד שהביא הקב"ה את המבול. ואילו אברהם נוחל הצלחה רבתי בכל מה שקשור להשפעה על בני האדם, עד כדי כך שהוא מחולל מהפך במחשבותיהם של האנשים, ומביאם להכרה באמונת היסוד שיש אלוקים יחיד, ואין בלתו. אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים. יתכן שההבדל בין אברהם לנח תלוי בדברי התרגום הנ"ל, המפרש שנח התהלך את האלוקים "בדחלתא", דהיינו מתוך אימה, ובצורה זו ניסה מן הסתם להשפיע על הבריות. אבל אצל אברהם נעשה הכל מתוך אהבה, וכמו שקראו השי"ת (ישעיהו מא. ח) "אברהם אוהבי", ודרך האוהב להשפיע אהבה על הבריות, וממילא הכל נמשכים אחריו, כחלקים אל האור.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "כרכי נפשי"

מדוע לא היה די בתיבה קטנה?

וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אָרְךָ הַתִּיבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ (ו. טו)

שואל הרמב"ן: הרי בדרך הטבע

גם עשר תיבות לא היו יכולות להספיק לכל הבהמות והחיות, ולכל כמות האוכל הנדרשת להם למשך שנה שלמה, ואם כן היה זה בודאי נס מן השמים שהתיבה הצליחה להכיל את הכל, ואם כן למה היה צורך לבנות תיבה של שלוש מאות אמות? אם בנס עסקינן, מספיק גם קרוואן קטן, שנים על שלושה מטרים, שגורמים לבנות אותו תוך שבועיים ולא צריך לטרוח לבנותו מאה ועשרים שנה? הרמב"ן עונה על כך שתי תשובות: הקב"ה רצה "לעשות עסק" מבניית התיבה כדי שהרשעים יראו את נח עסוק בבנייתה, אולי יחזרו בתשובה. תשובה שניה, גם כאשר הקב"ה עושה נס, הדרך הוא למעט כמה שיותר את הנס, כשרואים פיל נכנס לתוך מטר רבוע, הנס גדול וניכר לעין כל. אבל כשרואים אותו נכנס לתוך שלוש מאות אמה, הנס מוסתר יותר. כביכול זה נראה יותר "טבעי".

ספר "יחי ראובן"

צַהֵר תַּעֲשֶׂה לַתִּיבָה (ו. טז)

יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טובה (רש"י). במאי פליגי. וי"ל דרש"י מפרש (פרשה וירא): אל תביט אחריו דמי שלא ניצל בזכות עצמו אינו רשאי לראות במפלת

וַיִּקַּח נָח אִישׁ הָאָדָמָה וַיֵּשֶׁב כָּרָם (ט. כ.)

עשה עצמו חולין, שהיה לו לעסוק תחילה בנטיעה אחריתי (רש"י). כתב הרמב"ן (פסוק כו), שיש בפרשה זו לימוד מוסר גדול: נכתב ענין היין בנח כי יש בו אזהרה ממנו יותר מפרשת נזירות, כי הצדיק תמים אשר בצדקתו הציל כל העולם, גם אותו החטיא היין והביא אותו לידי בזיון וקללת זרעו. יש להבין לכאורה את הטענה על נח, והרי נח נצטווה להכניס לתיבה זמורות וייחור תאנה כדברי רש"י כאן, ובוודאי היה מצווה לנטוע את הגפנים הללו שהרי לא הכניס לתיבה דבר שלא היה צריך לו, ובמה אפוא הוכח כי עשה עצמו חולין? אומר על כך רבי ירוחם ממיר, כי אכן עצם נטיעת הגפן היתה מן הצורך אבל העובדה שהוא הקדים את נטיעת הכרם לנטיעת אחרות, היה זה שהוכיחה כ'עשה עצמו חולין'. ללמדנו, כי האדם לא נבחן במעשים עצמם שהוא עושה, אלא באלו שהוא מקדים ומזדרז לעשותם, מהם ניתן להכיר את פנימיותו, האם הוא קודש או שמא עשה עצמו חולין.

נצ"ל בספרו "שנים מקרא"

וַיִּקַּח שָׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשָּׁמְלָה (ט. כג.)

פירש רש"י ויקחו אין כתיב כאן אלא ויקח, למד על שם שנתאמן במצוה יותר מיפת. ולכן זכו בניו לטלית של ציצית, ויפת זכה לקבורה שנאמר: "אתן לגוג שם קבר" (יחזקאל לט). ביאר רבי זלמן סורוצקין בספרו "אזנים לתורה", שיש בזה מידה כנגד מידה, שם שעשה את המצוה בחיות ובהתלהבות, באותה מידה מדדו לו שכרו, בבגד של אדם חי המחוייב בציצית. משא"כ יפת שרק נגרר אחר שם בקיום המצוה ועשה כמצות אנשים מלומדה ולא בחיות ובהתלהבות, באותה מידה מדדו לו שכרו, בכסוי עפר למתים שזרעו יזכה לקבורה. ועוד מדה כנגד מידה ישנו כן, שם שנזדרז בקיום המצוה, קיבל שכרו בזריזות, שכבר מעת מתן תורה זכה זרעו במצות ציצית, משא"כ יפת שנתרשל בקיום המצוה יקבל שכרו רק באחרית הימים במלחמת גוג ומגוג. הכל מחושב למעלה.

ספר "אוצרות התורה"

כי מי נח זאת לי (מתוך ההפטרות)

חז"ל (זוהר הקדוש בראשית) למדו מכאן, שתבעו את נח על המבול, ולכן נקרא הבמול על שמו "מי נח". ולכאורה, בני דורו שחטאו בגזל הם האשמים בגור דין של הכליה, ומדוע נתבע נח שהיה צדיק בדורו על מעשיהם? ומבואר, שכיון שהיה צדיק תמים, היה לו להתפלל ולבקש רחמים על דורו, ומשלא ביקש נקרא המבול על שמו. ביאור הדבר שהרי לאחר המבול כשיצא נח מהתיבה וראה את החורבן, נתעורר בבכיה והקריב קרבנות להשי"ת. מירח הניחוח של הקרבנות נח, נשבע הקב"ה שלא יביא עוד מבול לשחת הארץ. ועל כן נתבע נח: כאשר נתעוררת לתפילה ולהתרצות, ידעת להקריב קרבנות לנחת רוח להשי"ת, ובכוחך

השפעת שישבע השי"ת שלא יהיה עוד מבול, א"כ מדוע לא התעלית לדרגה זו קודם המבול? מדוע לא בקשת רחמים בדמעות שליש קודם גזר הדין והיית יכול לבטלו?

רב פינקוס נצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

הלכה: שפיכת היין בהבלדה

יש מקור לשפיכת יין ההבלדה ע"י שמוזג הכוס על כל גדותיו והוא ברמ"א (סימן רצו ס"א) ובמשנה ברורה (סק"ה) והטעם המבואר שם משום דאמרינן (עירובין סה:): כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה ועושים כן לסימן טוב בתחילת השבוע. ויש למעט בחלק הנשפך משום הפסד משקין. ומכבין הנר באותם שאריות יין ורוחצים בו עיניים משום חיבוב מצוה.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: מקום מחשבתו של אדם שם הוא נמצא כולו.

בעל שם טוב

חקירה: שבועה: המעשה בעצמו אסור, או שהאיסור

הוא רק לעבור על דיבורו (קובץ הערות יח-ב מחלוקת ראשונים. חידושי ר' שמואל נדרים עמוד יא. רמ, וכן חקר דרכי משה דרך הקודש ב.ט.י) האם איסור כל יחל הוא מצד הקבלה, שמתברר שקבלת השבועה לא היתה נכונה ועובר למפרע, או מצד הקיום שלא קיים את דבריו ועבר בלהבא.

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: "שויתי ה' לנגדי תמיד": פעם בא יהודי אל

המגיד ממזריטש והתלונן לפניו: רבי, כתוב "שויתי ה' לנגדי תמיד", אבל איך אפשר תמיד לזכור את ה' הרי טרדות החיים מסיחות את הדעת. חייך המגיד ואמר לו: כאשר אדם יושב בחדרו, והוא יודע שמעבר לקיר עומד גנב עם סכין האם יוכל לשכוח זאת אפילו לרגע? ודאי שלא. אם כן, כאשר יהודי באמת חש שהקב"ה נוכח בכל מקום הוא לא יוכל להסיח דעתו ממנו.

שבת שלום

יצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פניה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלל קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זוהרה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בן ג'וזיס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, סנדרין אסתר בת מרים, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנגי. זיווג הנקין: יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה רבה בכל: נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. לעילוי נשמת: ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מוחה, מסעודה בת בלח, ג'יא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעיד בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר, נוככה, אברהם בן אליעזר, מלכה אגריט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרונה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון

www.kollel-aixlesbains.fr